

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 2, Article Number:D0011

FINE ARTS

Received: January 2009

Accepted: March 2010

Series : 5A

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

M. Kayhan Kurtuldu

Karadeniz Technical University

kayhankurtuldu@gmail.com

Trabzon-Turkey

**MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYI ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK
ÇALIŞMASI**

ÖZET

Bu makalede "Müzik Öğretmeni Adayı Öz Yeterlik Ölçeği"ne yönelik bir geçerlik güvenirlik çalışması yapılmıştır. Çalışma için öncelikle alan taraması yapılmış ve elde edilen bilgiler doğrultusunda toplam 37 sorudan oluşan öz yeterlik ölçeği geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçeğin örneklem grubuna uygulanması sonrasında çeşitli istatistiksel işlemler yoluyla geçerlik ve güvenirliği hesaplanmıştır. Yapılan istatistiksel analiz işlemlerinde ölçeğe yönelik faktör analizi, madde toplam korelasyonları, Cronbach' Alpha güvenirlik katsayısı, faktörler arası korelasyon, KMO ve Barlett's testleri gibi ölçümler yapılmıştır. İstatistik analiz işlemleri sonucunda geliştirilen ölçeğin önemli ölçüde geçerli ve güvenilir olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmeni, Öz Yeterlik, Geçerlik, Güvenirlik

**VALIDITY AND RELIABILITY OF CANDIDATE MUSIC TEACHER SELF EFFICACY
SCALE**

ABSTRACT

In this article a validity and reliability study on Candidate Music Teacher Self Efficacy Scale has been made. In the study firstly a literature review has been made and self efficacy scale has been developed consist of 37 items towards obtained information. Validity and reliability of the developed scale has been measured by various statistical analyses after applying with sample group. In statistical analyses some measurements has been made such as factor analysis, item total correlations, Cronbach's Alpha reliability coefficient, correlations between factors, KMO and Barlett's tests. At the end of the statistical analyses it is seen that developed scale is significantly valid and reliable.

Keywords: Music Education, Music Teacher, Self Efficacy, Validity, Reliability

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Günümüz Eğitim-Öğretim sistemi içerisinde öğrenci, sınıf, çevre, fiziki koşullar gibi önemli unsurların Eğitim-Öğretimin kalitesini etkilediği söylenmektedir. Fakat Eğitim-Öğretimin kalitesi için en önemli unsur şüphesiz öğretmenlerdir. Öğretmenin kalitesi ve aldığı eğitimin düzeyi diğer tüm belirleyici unsurlardan daha önemlidir. Öğretmenin ve dolayısıyla öğretimin başarısında öğretmenin kendisini alanında yeterli görmesi ise bireysel anlamda daha önemlidir. Alanında kendini yeterli gören öğretmenin gerek ders sunumu, gerekse sınıf yönetimi açısından başarılı olacağını söylemek mümkündür.

İlk kez Bandura'nın ortaya koyduğu öz yeterlik inancı son yıllarda, özellikle öğretmen eğitimi alanında çalışan uzmanların önemli çalışma alanlarından biri olmuştur. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bir alana özgü öz yeterlik inancına ait ölçümleri, onların davranışlarının daha doğru olarak kestirilmesine olanak tanıyacaktır (Morgil, vd. 2004). Eğitimde öz yeterlik algısı genellikle öğretmenin, öğrencinin başarı düzeyi ve davranışlarında pozitif değişiklikler meydana getirmesi ile ilgili olarak kendi öğretme yeteneğine olan inancı olarak tanımlanabilir. Öz yeterlik aynı zamanda sınıf organizasyonu, eğitim stratejileri, soru sorma teknikleri, bir görevi yerine getirmede sabırlı davranma düzeyi, yenilik ve risk alma dereceleri, öğrenciler için öğretmen dönütleri, öğrencinin görevi zamanında yerine getirmesindeki idare ve kontrol taktikleri ile ilgilidir (Yaman, vd. 2004).

Öğretmenlik öz yeterlik inancı Ashton (1984) tarafından, "öğrencilerin performanslarını etkileme kapasitelerine olan inançları" olarak tanımlanmaktadır. Ashton, öğretmenlik öz yeterlik inancının, öğrenci başarısı ile çok yakından ilişkili olan öğretmenlik özelliğinden biri olduğunu belirtmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalarda, öz yeterlik inancının öğretmenlerin sınıf içindeki uygulamalarını yakından etkilediği ve öz yeterlik inancı güçlü olan bir öğretmenin öğretim konusunda daha istekli olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, öğretmenlik öz yeterlik inançları ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalarda yüksek korelasyon bulunduğu ve öğretmenliğe ilişkin öz yeterlik inancı güçlü olan öğretmenlerin, öğrencilerini daha başarılı kılacak yöntemleri kullanma arzularının daha fazla olduğu ve daha azimli ve üst düzey performans gösterdikleri görülmektedir (Akkoyunlu, vd. 2005).

İnsan davranışını açıklamak için kullanılabilen Bandura'nın öz yeterlik inancı kuramı, öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri yerine getirebileceklerine ilişkin inançlarının hangi düzeyde olduğunu ortaya çıkararak; öğretmenlik görev ve sorumlulukları ile ilgili davranışlarını tahmin etmede kullanılabilir. Bu durumun, bireylerin gelişimini etkileyebilen öğretmen davranışlarının anlaşılmasında ve geliştirilmesinde önemli bilgiler verebileceği düşünülmektedir (Yılmaz, vd. 2004).

Öğretmenlerin öz yeterlilik inanç düzeylerinin sınıf içindeki performans ve uygulamaları etkilediği; öz yeterliliği yüksek düzeyde olan öğretmenin öğretim konusunda daha arzulu ve tutkulu olduğu ortaya çıkmıştır (Bozdoğan, Öztürk, 2008). Bu konuda yapılan araştırmaların birçoğu öz yeterlilik inancının, öğretmenlerin karar verme süreçlerinde akademik motivasyonlarını, öğrenmelerini ve başarılarında etkili olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin görev ve sorumluluklarını yerine getirme sürecinde sahip oldukları başarıma inancı, onların istenilen hedefe daha çabuk ulaşmalarını sağlar (Izgar, Dilmaç, 2008).

Eğitimde, öğrencilerin istenilen seviyeye gelebilmeleri için öğretmenlerin bazı alanlarda yeterliliklere sahip olmaları gerekmektedir. Son zamanlarda sıkça kullanılan öğretmen yeterlilik

kavramı, bu alanda öğrenimini tamamlamış bir öğretmen adayının becerilerini açıkça ortaya koyması açısından çoğu eğitimci tarafından benimsenen bir kavramdır. Öğretme yeterliği (Teaching efficacy), bir öğretmenin, öğrenmede zorluk çeken çocuklarda bile başarıyı yakalayabileceğine dair inancıdır. Öğretme yeterliği, öğretmenin öğrenci başarısı ile ilişkili olan birkaç kişisel özelliğinden ortaya çıkar (Kahyaoğlu, Yangın, 2007).

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri yerine getirmeleri, onların iyi eğitim almaları bir yana, bu öğretmenlik görevini ve gereken sorumluluklarını yerine getirebileceklerine olan inançları ile doğrudan ilişkilidir (Yılmaz, Köseoğlu, Gerçek ve Soran, 2004). Üredi ve Üredi'ye (2005) göre öğretim ortamında başarının temel unsurlarından biri yeterlik inancıdır. Öğretmenin öz yeterlik inancı, öğretimin niteliğini, kullanılan yöntem ve teknikleri, öğrencinin öğrenmeye katılımını ve öğrencinin öğretilenleri anlamasını etkilemekte, bu da öğrencilerin başarı durumlarını belirlemektedir. Bu nedenle iyi yetişmiş öğretmen adaylarının her şeyden önce yüksek öz yeterlik inancına sahip olmaları beklenmektedir (Akt: Otacıoğlu, 2008).

Öz yeterlik inancının, eğitim alanında, öğretmen etkinliklerindeki bireysel farklılıkları açıklamak amacıyla kullanılabilmesi ve öğretmen davranışını anlama ve geliştirmede önemli katkılar sağlayacağı bildirilmektedir (Alabay, 2006). Öztürk (2008) öz yeterliliğin kişinin mesleği yapıp yapamayacağına, öğretmenin konusunu öğrencisine öğretip öğretemeyeceğine olan inancı olarak ifade edilebileceğini belirtmiştir. Öz yeterlik öğretmenlik eğitimi alan bireylerin mesleğine olan bakış açısını etkilemekle beraber, bireyin gelecekte öğretmen olduğu zaman sınıfta sağlayacağı başarıyı da etkilemektedir. Öğretmenlerin kendi eğitim sürecinden başlayarak öğretimi etkin hale getirmek, öğrencileri motive etmek ve kendisini mesleğine hazırlamak için çeşitli öğretim yöntemlerinden faydalanması, meslek yaşantılarında önemli bir destek olacaktır.

Özgen ve Bindak'a (2008) göre öğrencilerin öz yeterlik algısını güçlendirmek için öğretmenlerin, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun öğretim yapmaları, her öğrencinin niteliklerine uygun çok çeşitli etkinliklere yer vermeleri, işbirliğine dayalı öğretim yaklaşımları kullanmaları, öğrencileri birbirleriyle karşılaştırmaya dayalı değerlendirme yaklaşımlarından kaçınmaları gerekir. Öğrencilerin başarısı, öğretmenlerin yeterlik algısı ile çok yakından ilişkilidir.

Öz yeterlik ile ilgili yapılan araştırmaların sonuçları, öğretmen öz yeterliği ile bazı öğretmen davranışları ve öğrencilerde meydana gelen öğrenme ürünleri arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin öz yeterlik algısı ile öğretimsel yenilikleri uygulamaya çalışma, öğretime daha fazla zaman ayırma, sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önleme, sınıf yönetimi becerilerine sahip olma, mesleki bağlılık gibi etkili öğretmen özelliklerinin ilişkili olduğunu gösteren pek çok çalışma bulunmaktadır (Üstüner, vd. 2009). Öğretmenlik eğitiminde özellikle uygulamaya dayalı etkinliklerin daha ön planda olduğu müzik eğitimi sürecinde bireylerin yeterlik algıları belirleyici bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgisine ve alanındaki çalma becerisine güvenen bir müzik öğretmenin, planlayacağı dersi öğrencilerin motivasyonunu sağlayarak ve aktif biçimde yürütebileceği açıktır.

Öğretmenlerin, müzik öğretimindeki öz yeterlilikleri ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki olduğu; kendine güvenen, yeteneklerinin farkında olan, başarabileceğine inanan öğretmenlerin öğrencilerini daha başarılı yapacak yöntemleri deneme, öğrenme ve uygulama isteklerinin arttığı düşünülmektedir. Diğer taraftan kendini ve müziği

sevdirmeyi başaran, dersi sevimli hale getirebilen, bilgiyi müzik yoluyla yaparak yaşayarak, oyun oynar gibi öğreten öğretmenlerin başarısı ile kendilerine olan güvenleri arasında doğrudan bir ilişki olduğu söylenebilir (Afacan, 2008).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmada müzik öğretmeni adayı öz yeterlik ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması üzerinde durulmuştur. Müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde bireylerin öz yeterlik algılarının, gelecekteki meslek başarısına etki edebileceği düşünülürse, bu konuda gerekli tespitlerin yapılarak öğrencilere destek olacak uygulamaların yapılması faydalı olacaktır. Gerek bilgi olarak, gerek öğretmenlik becerisi olarak, gerekse çalma becerisi olarak öğretmene hazır olduğunu düşünen bir öğrencinin, öğretmenlik yaşantısında başarılı olabileceğini söylemek mümkündür. Bu bakış açısıyla müzik öğretmeni adaylarının öz yeterlik algısının ölçülmesi ve belirlenen sorunların giderilmesi ihtiyacı doğmaktadır. Bu çalışmada yukarıdaki düşünceler ışığında müzik öğretmeni adaylarına yönelik öz yeterlik algısı ölçeği geliştirilmeye çalışılmıştır.

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Evren Örneklem (Population and Sample)

Çalışmanın evrenini Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem grubu olarak Karadeniz Teknik Üniversitesi, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında 2009 - 2010 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında öğrenimlerini sürdüren 120 adet 4. sınıf öğrencisi tercih edilmiştir.

3.2. Verilerin Toplanması (Data Collecting)

Verilerin toplanması aşamasında ilk olarak öz yeterlik ve müzik öğretmenliği alanlarına yönelik kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Yapılan literatür taraması neticesinde elde edilen bilgiler ışığında çeşitli örneklerin incelenmesiyle çalışmada kullanılacak olan ölçek geliştirilmiştir. Toplam 37 maddeden oluşan ölçek için literatürde yer alan bazı öz yeterlik ölçekleri incelenmiş ve müzik öğretmenliğine yönelik uygun maddeler yazılmıştır. Geliştirilen ölçek için likert tipinde beş basamaklı cevap seçenekleri oluşturulmuştur. Olumludan olumsuz doğru "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum", "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde hazırlanan seçenekler yardımıyla ölçek cevaplanmıştır. Başlangıçta 37 maddeden oluşan ölçek faktör yükü ve madde toplam korelasyonları ve güvenilirlik düşük olduğu anlaşılan 5 maddenin ölçekten çıkartılmasıyla 32 maddeye düşürülmüştür. Geliştirilen ölçek içerisinde müzik öğretmeni adaylarının mesleki becerileri, öğretmenlik becerileri, sınıf yönetimi, öğretim programına hakimiyet, kendini geliştirme ve idari işler gibi konulardaki yeterlik algıları sorgulanmıştır. Yapılan uygulama ölçeğin örneklem grubuna uygulanması ve geri bildirimlerin alınarak istatistiksel olarak işlenmesi sürecinde toplam 2 ay sürmüştür.

3.3. Verilerin Çözümlemesi (Data Analysing)

Çalışmada istatistik işlemler için SPSS (Statistic Package for Social Science) paket programı kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin belirlenmesinde ilk olarak güvenilirlik katsayısı olan Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayısının hesaplanmasından sonra, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem uygunluğu

testi yapılmıştır. KMO testi uygulamasının yanında, ölçeğe yönelik faktörlenebilirlik düzeyini belirlemek için Bartlett's testi yapılmış, bu testte anlam düzeyi $p < .001$ seviyesine göre ölçülmüştür. Ölçeğe yönelik Alpha, KMO ve Bartlett's testlerinin yanında, ölçeği oluşturan maddelere yönelik temel bileşenler faktör analizi ölçümü yapılmış, madde toplam korelasyonları belirlenmiş ve oluşan faktörler arası korelasyon ölçümleri yapılmıştır.

Ölçeğe ilişkin KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem uygunluğu testi sonuçları 0,90 olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuç ölçek yoluyla elde edilen verilerin faktör analizine uygun olduğunu ortaya koymaktadır. Ölçeğin Bartlett's faktörlenebilirlik düzeyi ise $p < .001$ düzeyine göre (Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 3105,6 - p = .000$) anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç ölçeğin çok değişkenli ve normal dağılımlı olduğu ve kullanılan örneklem güvenilir olduğu sonucunu desteklemektedir. Varimax rotasyon tekniği kullanılarak yapılan faktör analizi ölçümünde, denemeye alınan 37 maddenin öz değeri 1'den büyük 6 faktör altında toplandığı anlaşılmıştır. Ölçeği oluşturan maddelerin toplandığı 6 ana başlığı temsil eden faktörler aşağıda listelenmiştir. Analize alınan 28 maddenin ölçeğe ilişkin açıkladığı toplam varyansın %64,98 düzeyinde gerçekleştiği görülmüştür.

Faktör analizi ölçümlerinde faktör yük sınırı 0,40 olarak, madde toplam korelasyon yükü ise 0,30 olarak alınmıştır. Yapılan faktör analizi ve madde toplam korelasyon ölçümleri sonucunda faktör yükü ve madde korelasyon düzeyleri düşük bulunan 5 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekten çıkarılan 11, 12, 20, 28, 37 numaralı maddelerin elemesi sonrasında faktör analizi ve Cronbach's Alpha ölçümleri tekrarlanmıştır. Yapılan tekrarlı ölçümlerde ölçeğin toplam varyansı açıklama oranı %67,15 düzeyinde, Alpha katsayısının ise 0,96 düzeyinde yeniden gerçekleştiği görülmüştür. Çalışmada kullanılan ölçeğe yönelik yapılan korelasyon katsayısı hesaplamalarında, faktör analizi sonucunda ortaya çıkan 6 ana faktörün, birbiri arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Ölçeği oluşturan sorulara ait 6 basamağın korelasyon ölçümlerinde, basamaklar arası gerçekleşen korelasyon katsayıları tablolastırılarak yorumlanmıştır. Faktör analizi sonucu elde edilen faktörlere ait başlıklar (basamaklar) şu şekildedir.

- Ders anlatma ve müziksel beceriye yönelik öz yeterlik algısı
- Öğretmenlik becerisine yönelik öz yeterlik algısı
- Sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik algısı
- Öğretim yöntemlerini kullanabilmeye yönelik öz yeterlik algısı
- Eğitim düzeyi ve öğretim programına hâkimiyete yönelik öz yeterlik algısı
- Okul yönetimiyle uyuma yönelik öz yeterlik algısı

Tablo 1. Maddelerin faktörlere göre dağılımı
(Table 1. Distribution of items intended for the factors)

Faktör	Maddeler
F1	4, 5, 7, 14, 16, 19, 21, 22,
F2	29, 30, 34, 35, 36
F3	17, 24, 25, 26, 27
F4	8, 13, 15, 18, 31,
F5	1, 2, 3, 6, 9, 10
F6	23, 32, 33

4. BULGULAR (FINDINGS)

Bu bölümde ölçeği oluşturan maddelere yönelik ayrıntılı istatistik analizlerin sonuçları yer almaktadır. Her maddeye yönelik

faktör yükleri ve korelasyon değerleri anlamlılık düzeylerine göre işaretlenerek verilmiştir.

Tablo 2. Maddelere yönelik faktör yükleri
(Table 2. Factor load of the items)

Maddeler	Faktörler					
Madde No	F1	F2	F3	F4	F5	F6
4	,449					
5	,619					
7	,529					
14	,709					
16	,583					
19	,477					
21	,656					
22	,564					
29		,670				
30		,658				
34		,709				
35		,700				
36		,719				
17			,609			
24			,538			
25			,589			
26			,483			
27			,752			
8				,670		
13				,538		
15				,690		
18				,675		
31				,469		
1					,633	
2					,737	
3					,519	
6					,666	
9					,557	
10					,496	
23						,456
32						,725
33						,639
Toplam	Varyans	%64,98	(Eleme	Sonrası		
	%67,15)					

Tablo incelendiğinde ölçeği oluşturan maddelerin güçlü faktör yüküne sahip oldukları anlaşılmaktadır. Tüm maddelerin faktör yükü olarak alınan 0,40 faktör düzeyinin üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Maddelere ait faktör dağılımının 0,449 ile 0,752 arasında yayılma gösterdiği, bu durumun beklenen güçlü faktör yükünü yansıttığı görülmektedir. Ölçeğin toplam varyansı açıklama oranının da eleme öncesi ve sonrasında %64 - 67 düzeyinde gerçekleşmesi yüksek tutarlılık düzeyine işaret etmektedir.

Tablo 3. Faktörlere göre madde toplam korelasyonları
(Table 3. Item total correlations according to the factors)

Faktörler											
F1		F2		F3		F4		F5		F6	
No	r	No	r	No	r	No	r	No	r	No	r
4	,332***	29	,442***	17	,482***	8	,490***	1	,779***	23	,365***
5	,381**	30	,351***	24	,418***	13	,311***	2	,459***	32	,407***
7	,499***	34	,411***	25	,401***	15	,324***	3	,444***	33	,368***
14	,391***	35	,378**	26	,482***	18	,473***	6	,418***		
16	,331**	36	,391***	27	,400**	31	,380***	9	,457***		
19	,427***							10	,301***		
21	,316***										
22	,347***										

*** p<.001

** p<.01

Tablo 3 incelendiğinde sorulara ait madde toplam korelasyon değerlerinin 0,30 referans düzeyinin üzerinde olduğu görülmektedir. Gerek sorular, gerekse faktörler düzeyinde madde toplam korelasyonlarının yüksek düzeyli bir ilişki içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Madde toplam korelasyonları, her altı faktörde de dengeli bir dağılım göstermiş ve çıkan tüm değerler p<.001 ve p<.01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Elde edilen bulgular ölçeğe ait madde toplam korelasyonlarının yüksek düzeyli pozitif bir ilişki içinde olduğunu ve güçlü korelasyon değerlerine sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Faktörler arası korelasyon sonuçları
(Table 4. The results of the correlation between the factors)

Faktörler						
	F1	F2	F3	F4	F5	F6
F1	----	,723***	,719***	,701***	,600***	,562***
F2	,723***	----	,706***	,662***	,413***	,548***
F3	,719***	,706***	----	,800***	,571***	,601***
F4	,701***	,662***	,800***	----	,531***	,543***
F5	,600***	,413***	,571***	,531***	----	,525***
F6	,562***	,548***	,601***	,543***	,525***	----

*** p<.001

Ölçeği oluşturan maddelere ait faktörlerin, birbiri arasındaki ilişkinin incelendiği tablo 6'daki veriler, faktörler arasında önemli bir bağıntının olduğu sonucunu vermektedir. Faktörler arasında, önem düzeyi itibariyle p<.001 seviyesinde gerçekleşen yüksek anlamlı ilişki, bu 3 faktör arasındaki bağıntının (korelasyon) yüksek düzeyli olduğu sonucuna işaret etmektedir. Ölçeği oluşturan maddelerin, faktör dağılımına göre gruplandırıldığı 3 ana başlığı temsil eden bu 3 faktör arasındaki yüksek düzeyli ilişki, hem kendi arasında, hem de maddeler arasındaki korelasyonun yüksekliğine işaret etmektedir.

5. SONUÇLAR (CONCLUSIONS)

Yapılan çalışma neticesinde elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, ölçeğin yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ölçeğin gerek genel, gerekse madde analizlerinde ortaya çıkan yüksek düzeyli değerler, geliştirilen ölçeğin güvenilirliğini ortaya koymaktadır. Güvenirlik ölçümlerinde

Cronbach's Alpha katsayısı 0,95 olarak bulunmuş, ilgili 5 maddenin ölçekten çıkarılmasıyla katsayı 0,96'ya yükselmiştir. Elde edilen her iki değer, oldukça yüksek bir güvenilirlik düzeyinden söz edilebileceğini göstermektedir. Diğer yandan ölçeğin örneklem uygunluğu ve faktörlenebilirlik düzeyinin de önemli ölçüde güvenilir sonuçlar verdiği gözlenmiştir. Örneklem uygunluğu testinde (KMO) katsayı 0,90 olarak gerçekleşmiş, faktörlenebilirlik düzeyi de $p < ,01$ düzeyine göre anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar ölçeğin faktör analizine alınarak ayrıntılı biçimde incelenebilecek boyutta olduğu ve kullanılan örneklem grubunun evreni temsil ettiği sonucuna ulaşmamızı sağlamıştır.

Ölçeğe yönelik temel bileşenler faktör analizi işlemlerinde ise madde faktör yükü, elemeye tabi tutulan 5 madde haricinde referans düzeyinin üzerindedir. Faktör yükü olarak ,40 ve madde toplam korelasyonu olarak ,30 düzeyinin kabul edildiği çalışmada, ölçekten çıkarılan 5 madde haricinde kalan diğer tüm maddelerin güçlü bir bağıntı ve faktörel ilişki içerisinde olduğu söylenilebilir. Ölçeğin toplam varyansı açıklama oranı %64,98 olarak gerçekleşmiş, eleme sonrasında ise %67,15'e yükselmiştir. Bu durum ölçeğin güçlü faktör yüküne ve öz yeterlik kavramını yüksek düzeyde yorumlayabildiğine işaret etmektedir. Ölçeği oluşturan 6 ana başlığın (faktörün) birbiri arasındaki korelasyon ilişkisinin de yüksek düzeyde anlamlı sonuçlar içerdiği görülmektedir. Faktörler ve faktörler içerisinde yer alan maddelerin birbiriyle anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu ve birbirini tamamladığı anlaşılmaktadır.

Elde edilen tüm istatistik bulgular çalışma için geliştirilen ölçeğin, beklenenin üzerinde oldukça yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir sonuçlar verdiğini ortaya koymuştur. Yapılan ayrıntılı istatistiksel analizler neticesinde ortaya çıkan ölçeğin son hali ile güvenilir uygulamaların yapılması olanaklıdır. Ölçeğin elemeye tabi tutulan 5 maddenin çıkarılmasıyla elde edilen son hali, ileriye dönük tüm akademik uygulamalarda güvenilir sonuçlar elde edebilecek düzeye gelmiştir. Müzik eğitiminde önemli bir yeri olduğu düşünülen öz yeterlik kavramına ve gerek öğretmen adaylarının, gerekse görev yapan öğretmenlerin öz yeterliklerinin incelenmesine yönelik çalışmalarda kolaylıkla tercih edilebilecek olan ölçek, uygun alanlara da adapte edilebilecek boyuttadır. Öğretmenin kendine olan güveni ve öz yeterlik algısının mesleki başarısına olan katkısı göz önünde tutulursa, geliştirilen ölçeğin ve benzer nitelikteki ölçeklerin literatüre kazandırılmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Müzik eğitimi ve özde çalgı eğitimine yönelik öz yeterliğin incelenmesi ve daha geniş kitlelere ulaşarak kapsamlı çalışmaların yapılması ihtiyacı kendini göstermektedir. Dolayısıyla gelecekte öz yeterlik algısına yönelik kapsamlı çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulacağı ve bu çalışmalardan önemli sonuçlar elde edilebileceğini söylemek mümkündür.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Afacan, Ş., (2008). Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(1), 1 - 12.
- Akkoyunlu, B., Orhan, F. ve Umay, A., (2005). Bilgisayar Öğretmenleri İçin "Bilgisayar Öğretmenliği Öz Yeterlilik Ölçeği" Geliştirme Çalışması, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29, 1 - 8.
- Alabay, E., (2006). İlköğretim Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Fen İle İlgili Öz Yeterlilik İnanç Düzeylerinin İncelenmesi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (Edu7), 2(1).

- Bozdoğan, A.M. ve Öztürk, Ç., (2008). Coğrafya İle İlişkili Fen Konularının Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik İnanç Ölçeğinin Geliştirilmesi, Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED), 2(2), 66 - 81.
- Coşgun, S. ve Ilgar, Z.M., (2004). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Deneyimi Çalışmalarının Adayların Öz Yeterlilik Algılarına Etkisi, 13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı 6 - 9 Temmuz, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Günhan, B.C. ve Başer, N., (2007). Geometriye Yönelik Öz-Yeterlilik Ölçeğinin Geliştirilmesi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 68-76.
- Izgar, H. ve Dilmaç, B., (2008). Yönetici Adayı Öğretmenlerin Öz Yeterlilik Algıları Ve Epistemolojik İnançlarının İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20, 437 - 446.
- Kahyaoğlu, M. ve Yangın, S., (2007). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Mesleki Öz Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri, Kastamonu Eğitim Dergisi, 15(1), 73 - 84.
- Morgil, İ., Seçken, N. ve Yücel, A.S., (2004). Kimya Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlilik İnançlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(1), 62 - 72.
- Otacıoğlu, S.G., (2008). Konservatuar Ve Müzik Eğitimi Lisans Öğrencilerinin Öz Etkinlik-Yeterlilik İle Benlik Saygı Düzeylerinin İncelenmesi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20, 147 - 164.
- Özgen, K. ve Bindak, R., (2008). Matematik Okuryazarlığı Öz Yeterlilik Ölçeğinin Geliştirilmesi, Kastamonu Eğitim Dergisi, 16(2), 517 - 528.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N., (2009). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik Algıları, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(17), 1 - 16.
- Yaman, S., Koray, Ö.C. ve Altunçekiç, A., (2004). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlilik İnanç Düzeylerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(3), 355-364.
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. ve Soran, H., (2004). Öğretmen Öz Yeterlilik İnanç, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 5(58), 50 - 54.